

Dokument ze zasedání

B9-0321/2023

5.7.2023

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 132 odst. 2 jednacího řádu

o stavu Dohody o politickém dialogu a spolupráci mezi EU a Kubou s ohledem na nedávnou návštěvu vysokého představitele na Kubě (2023/2744(RSP))

Javier Nart, Dita Charanzová, José Ramón Bauzá Díaz, Jordi Cañas, Olivier Chastel, Urmas Paet, Hilde Vautmans
za skupinu Renew

Usnesení Evropského parlamentu o stavu Dohody o politickém dialogu a spolupráci mezi EU a Kubou s ohledem na nedávnou návštěvu vysokého představitele na Kubě (2023/2744(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Kubě,
 - s ohledem na Dohodu o politickém dialogu a spolupráci mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Kubánskou republikou na straně druhé¹, která byla podepsána v prosinci 2016 a je prozatímně uplatňována od 1. listopadu 2017,
 - s ohledem na zasedání Smíšené rady EU-Kuba, které se konalo dne 26. května 2023 v Havaně, a na společné tiskové prohlášení, které vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a kubánský náměstek ministra zahraničních věcí po tomto zasedání poskytli,
 - s ohledem na prohlášení o prvním výročí protestů z 11. a 12. července 2021, které jménem EU pronesl vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,
 - s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 16. prosince 1966 a na další mezinárodní smlouvy a nástroje v oblasti lidských práv,
 - s ohledem na Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání z 10. prosince 1984, jejíž smluvní stranou je i Kuba,
 - s ohledem na kubánskou ústavu a trestní zákoník,
 - s ohledem na dokument ARES (2021) 2474104, který předložil zástupce výkonného ředitele Evropské služby pro vnější činnost pro Ameriku,
 - s ohledem na definici „organizace občanské společnosti“ v Úředním věstníku Evropské unie,
 - s ohledem na článek 132 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 5. července 2017 udělil Parlament souhlas s Dohodou o politickém dialogu a spolupráci pod podmínkou, že na Kubě dojde k jasným zlepšením v oblasti lidských práv a demokracie, jak uvádí v bodech odůvodnění H, I, J, L a T a v bodech 7, 8, 9, 10 a 12 svého usnesení²; vzhledem k tomu, že Parlament opakovaně odsoudil porušování lidských práv na Kubě, především porušování čl. 1 odst. 5, čl. 2 písm. c) a článků 5, 22, 36 a 43 Dohody o politickém dialogu a spolupráci; vzhledem k tomu, že několik členských států tuto dohodu ještě neratifikovalo;

¹ Úř. věst. L 337 I, 13.12.2016, s. 3.

² Úř. věst. L 334, 19.9.2018, s. 99.

- B. vzhledem k tomu, že organizace na ochranu lidských práv nadále dokumentují pokračující zásahy kubánských orgánů proti právu na svobodu projevu, pokojné shromažďování a sdružování v zemi, potlačují nesouhlasné hlasy a zaměřují se na obránce lidských práv; vzhledem k tomu, že organizace Prisoners Defenders dne 31. května 2023 oznámila, že na Kubě je celkem 1 037 politických vězňů a vězňů svědomí, z nichž 35 je nezletilých;
- C. vzhledem k tomu, že pronásledování a represe ze strany kubánského režimu se již dlouho vyznačují restriktivními zákony, neustálým sledováním, cenzurou a taktikou zavražďování a neustále se zvyšujícím mechanismem kontroly práva na svobodu projevu a pokojné shromažďování, zatímco osoby hájící lidská práva čelí nespravedlivým soudním procesům, svévolnému zadržování a falešným a nespravedlivým obviněním z trestných činů; vzhledem k tomu, že podle zprávy Výboru OSN pro násilná zmizení z roku 2021 má Kuba nejvyšší počet žádostí o přijetí naléhavých opatření kvůli násilným zmizením na světě;
- D. vzhledem k tomu, že od protestů, k nimž došlo dne 11. července 2021, kdy v ulicích na ostrově bezprecedentním způsobem protestovaly tisíce lidí, se útoky na demonstranty a jejich rodiny ještě zvýšily; vzhledem k tomu, že kubánské orgány odmítly umožnit úředníkům EU a diplomatům členských států, mezinárodním sdělovacím prostředkům nebo organizacím na ochranu lidských práv sledovat soudní procesy s osobami zadrženými během protestů z 11. července 2021; vzhledem k tomu, že více než 100 kubánských civilistů, kteří se zúčastnili dne 11. července 2021 protestů a kteří nejsou nijak napojeni na vojenskou službu ani funkci, bylo v rozporu s mezinárodním právem souzeno vojenskými soudy a odsouzeno k trestům odnětí svobody v rozmezí od 2 do 22 let;
- E. vzhledem k tomu, že svévolně vězněné osoby jsou neustále v izolaci, a to i v trestních celách, jsou vystavovány krutému mučení a nelidskému zacházení a nemají přístup ke svým právníkům a řádné lékařské péči, což ohrožuje jejich životy; vzhledem k tomu, že někteří z nich jsou zadržováni ve věznicích daleko od svých domovů, což brání jejich rodinám, aby je navštívily; vzhledem k tomu, že více než 1000 politických vězňů, včetně nezletilých osob, mladých lidí a žen, je na Kubě údajně mučeno;
- F. vzhledem k tomu, že od května 2023 je vězněň José Daniel Ferrer pouze za to, že byl odsouzen za pokojné uplatňování lidských práv; vzhledem k tomu, že Luis Manuel Otero Alcántara a Maykel „Osorbo“ Castillo Pérez patří ke stovkám Kubánců, kteří čelí nespravedlnosti a represím ze strany jejich vlastní vlády; vzhledem k tomu, že na 87., 88. a 89. zasedání pracovní skupiny OSN pro svévolné zadržování rozhodl výbor o devíti případech proti Kubě, k nimž patřil i případ Josého Daniela Ferrera („Skupina 75“, zatčen za protesty ze dne 11. července 2021) a případ Aymary Nietové Muñozové (Dáma v bílém, která je bezdůvodně vězněna již více než pět let);
- G. vzhledem k tomu, že dopisy zvláštního zpravodaje OSN pro soudobé formy otroctví, jejich příčiny a následky a zvláštního zpravodaje OSN pro obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, organizace Human Rights Watch, Evropská nadace pro lidská práva a dalších organizace odsoudily skutečnost, že kubánští civilisté pracující v zahraničí jsou vystaveni obchodování s lidmi prostřednictvím nátlakových zákonů a regulace velmi explicitních základních svobod, jako je článek 76 trestního zákoníku

o migraci, rezoluce ministerstva pro mezinárodní obchod a zahraniční investice č. 368 z roku 2020 a další; vzhledem k tomu, že podle zákona o migraci zakazuje kubánská vláda pracovníkům označeným jako přeběhlíci a nežádoucí osoby, aby se v průběhu osmi let vrátili na Kubu, a kategorizuje je jako „přistěhovalce“, čímž ztrácejí veškerou ochranu svého občanství, práva a veškerý majetek a nemohou na Kubě navštěvovat své děti nebo rodinu;

- H. vzhledem k tomu, že každý politický dialog musí zahrnovat přímou intenzivní a neomezenou účast nezávislé občanské společnosti a všech opozičních politických aktérů, jak je zdůrazněno v článku 36 Dohody o politickém dialogu a spolupráci a v bodě odůvodnění H a v odstavcích 7 a 13 usnesení Parlamentu ze dne 5. července 2017, kterým se dotýčná dohoda schvaluje³; vzhledem k tomu, že součástí programu místopředsedy Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku na Kubě nebyla setkání s nezávislou občanskou společností;
- I. vzhledem k tomu, že Parlament opakovaně Evropské službě pro vnější činnost připomíná, že účast občanské společnosti na politickém dialogu a na projektech spolupráce v rámci Dohody o politickém dialogu a spolupráci je zásadní součástí dohody a že je třeba okamžitě napravit situaci, která panuje od podpisu Dohody, kdy je občanská společnost vylučována z fondů spolupráce nebo z účasti na dohodě, a účast na dohodě a přístup k fondům spolupráce naopak mají výhradně společnosti se státní účastí nebo pod státní kontrolou;
- J. vzhledem k tomu, že Parlament udělil třikrát Sacharovovu cenu za svobodu myšlení kubánským aktivistům: v roce 2002 Oswaldovi Payáovi, v roce 2005 organizaci Dámy v bílém a v roce 2010 Guillermu Fariñasovi; vzhledem k tomu, že laureáti Sacharovovy ceny a jejich příbuzní jsou nadále pravidelně obtěžováni a zavražďováni a je jim bráněno odjet ze země a účastnit se mezinárodních akcí;
- K. vzhledem k tomu, že dne 12. června 2023 zveřejnila Meziamerická komise pro lidská práva svou zprávu č. 83/23 o přípustnosti a zásluhách týkající se případu 14.196 ve věci úmrtí Oswalda Payáa a Harolda Cepera, v níž dospěla k závěru, že existují dostatečné závažné důkazy o tom, že do úmrtí Payáa a Cepera byli zapojeni kubánští státní aktéři;
- L. vzhledem k tomu, že Dohoda o politickém dialogu a spolupráci obsahuje doložku o lidských právech, což je standardní základní prvek mezinárodních dohod EU, který umožňuje platnost dohody pozastavit, pokud dojde k porušení ustanovení o lidských právech, jak je stanoveno v bodě 11 usnesení Parlamentu ze dne 5. července 2017, kterým se dotýčná dohoda schvaluje;
- M. vzhledem k tomu, že pokud jde o obecné zásady a cíle dohody týkající se zlepšení situace v oblasti lidských práv, nebylo na Kubě dosaženo konkrétního pokroku, ale kubánský režim naopak represe a porušování pracovních a lidských práv zintenzivnil, včetně nárůstu počtu politických vězňů; vzhledem k tomu, že Dohoda o politickém dialogu a spolupráci nesplnila svůj hlavní cíl, jímž je zlepšení základních svobod na Kubě;
- N. vzhledem k tomu, že Kuba nepodpořila žádnou rezoluci OSN týkající se ruské agrese

³ Úř. věst. L 334, 19.9.2018, s. 99.

vůči Ukrajině a ocenila anexe několika ukrajinských provincií; vzhledem k tomu, že kubánský prezident Miguel Díaz-Canel při své návštěvě Ruska v listopadu 2022 uvedl, že jeho návštěva „má velký význam“ „v době, kdy se na Rusko i Kubu vztahují sankce, které na ně uvalil stejný nepřítel“; vzhledem k tomu, že běloruské a kubánské orgány oznámily, že vojenský personál ostrova absolvuje výcvik v Bělorusku, který je největším spojencem Ruska v souvislosti s jeho invazí na Ukrajinu a s nímž Havana posiluje své politické a hospodářské vazby;

1. připomíná, že v Dohodě o politickém dialogu a spolupráci je zdůrazněno, že „respektování demokratických zásad a jejich podpora, dodržování všech lidských práv a základních svobod, jak jsou stanoveny ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v základních mezinárodních nástrojích pro lidská práva a v jejich opčních protokolech, jež se na strany vztahují, a dodržování právního státu tvoří základní prvek této dohody“;
2. zdůrazňuje povinnost všech stran plnit závazná ustanovení Dohody o politickém dialogu a spolupráci a dodržovat zásadu univerzality lidských práv; vyjadřuje politování nad tím, že navzdory přijetí této dohody se situace v oblasti demokracie a lidských práv na Kubě zhoršila; připomíná, že Dohoda o politickém dialogu a spolupráci obsahuje doložku o lidských právech, což je standardní základní prvek mezinárodních dohod EU, který umožňuje platnost dohody pozastavit, pokud dojde k porušení ustanovení o lidských právech;
3. co nejostřeji odsuzuje systematické porušování lidských práv a pronásledování demonstrantů, politických disidentů, náboženských vůdců, aktivistů v oblasti lidských práv, nezávislých umělců a dalších osob, kterých se dopouští kubánská vláda; naléhavě vyzývá kubánské orgány, aby represivní politiku okamžitě ukončily; odsuzuje nedostatek náboženské svobody na Kubě;
4. vyzývá k okamžitému a bezpodmínečnému propuštění všech osob, které jsou zadržovány pouze proto, že uplatňovaly svá lidská práva, včetně práva na svobodu projevu a pokojné shromažďování; vyzývá rovněž ke zrušení nepatřičných obvinění z trestné činnosti a k tomu, aby se osoby v exilu mohly vrátit do své země;
5. odsuzuje mučení a špatné zacházení, kterých se dopouštějí kubánské orgány; vyzývá k rychlému a nestrannému vyšetření a okamžitému přístupu zadržovaných osob k lékařské péči podle jejich volby, jakož i k přístupu k jejich rodinám;
6. znovu vyzývá k zajištění práva na spravedlivý proces a nezávislost soudnictví a k zajištění toho, aby osoby zbavené svobody měly přístup k nezávislému právnímu zástupci;
7. žádá kubánské orgány, aby umožnily delegaci EU a členských států přístup do země, zejména delegaci pro vztahy se zeměmi Střední Ameriky, a nezávislým organizacím na ochranu lidských práv, a umožnily jim tak sledovat soudní procesy a navštívit ve věznicích stovky aktivistů a běžných Kubánců, kteří jsou i nadále zadržováni za to, že uplatnili své právo na svobodu projevu a shromažďování;
8. zdůrazňuje, že na lidskoprávní krizi na Kubě musí EU a členské státy přiměřeně reagovat s cílem řešit rozsah a závažnost situace; znovu vyzývá členské státy, Evropskou službu pro vnější činnost a její delegaci na Kubě, aby důrazně a veřejně

odsoudily represivní politiku kubánského režimu a zvýšily svou podporu skutečné a nezávislé občanské společnosti, včetně nositelů Sacharovovy ceny;

9. vyjadřuje politování nad tím, že místopředseda Komise, vysoký představitel přišel o příležitost setkat se během své návštěvy Kuby s nezávislou občanskou společností; vyjadřuje politování nad tím, že místopředseda Komise, vysoký představitel přišel o příležitost podpořit kubánskou občanskou společnost a vyslat jasný signál o obavách EU týkajících se situace v oblasti lidských práv na Kubě; připomíná, že každý dialog mezi EU a kubánskou občanskou společností a možnosti financování musí zahrnovat pouze nezávislé organizace občanské společnosti;
10. znovu EU vyzývá, aby aktivovala čl. 85 odst. 3 písm. b) Dohody o politickém dialogu a spolupráci s cílem okamžitě svolat schůzi smíšeného výboru z důvodu porušení dohody ze strany kubánské vlády, což představuje „zvlášť naléhavý případ“, který může vést k pozastavení dohody z důvodu trvalého a závažného porušování demokratických zásad a nedodržování všech základních lidských práv a základních svobod, které jsou stanoveny ve Všeobecné deklaraci lidských práv a představují základní prvek této dohody, jak je zakotveno v čl. 1 odst. 5, a z důvodu chybějící nápravy této situace navzdory četným výzvám;
11. znovu vyzývá Radu, aby uplatňovala ustanovení unijního Magnitského zákona a přijala vůči osobám odpovědným za soustavné porušování lidských práv na Kubě sankce;
12. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že ačkoli Parlament vyjádřil s Dohodou o politickém dialogu a spolupráci souhlas, kubánské orgány odmítají povolit Parlamentu, jeho delegacím a některým politickým skupinám Kubu navštívit; vyzývá kubánské orgány, aby okamžitě povolily vstup delegaci Parlamentu a nezávislým organizacím na ochranu lidských práv a stálým zpravodajům OSN;
13. zdůrazňuje, že nadcházející summit EU a Společenství latinskoamerických a karibských států je příležitostí k prosazování zásad právního státu, demokracie a lidských práv, a vyzývá všechny účastníky, aby tyto zásady dodržovali; upozorňuje na to, že to nepůjde bez skutečně transparentního, komplexního a smysluplného zapojení nezávislé občanské společnosti; vyzývá účastníky summitu, aby vydali prohlášení požadující řádné dodržování lidských práv v obou regionech, a zejména na Kubě;
14. odsuzuje skutečnost, že kubánský režim podporuje ruskou útočnou válku proti Ukrajině;
15. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení vládě a Národnímu shromáždění lidové moci Kuby, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Komisi, zvláštnímu zástupci EU pro lidská práva, vládám a parlamentům členských států, vysokému komisaři Organizace spojených národů pro lidská práva a vládám členských států Společenství latinskoamerických a karibských států.